

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **S. A.**

skazanego z art. 148 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 stycznia 2024 r.

wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2011 r., sygn. akt II

AKa 70/11, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 7 sierpnia

2008 r., sygn. akt II K 9/08,

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

odmówić przyjęcia wniosku wobec jego oczywistej

bezzasadności.

UZASADNIENIE

W dniu 4 grudnia 2023 r. do Sądu Najwyższego przekazany został wniosek S. A., osobiście przez niego sporządzony, o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Okręgowego w Ostrołęce o sygn. akt II K 9/08, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2011 r., sygn. akt II AKa 309/18. Uzasadniając wniosek skazany powołał się na swój zamiar ujawnienia, w toku postępowania o wznowienie postępowania, faktycznego przebiegu zdarzenia w dniu [...] r., tj. zabójstwa B. Z. – stwierdzając, że wskaże osobę, która

w zdarzeniu tym brała udział, a której z uwagi na zastraszenie, nie ujawnił w toku dotychczasowego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek skazanego jest oczywiście bezzasadny należało w związku z tym odmówić jego przyjęcia bez podejmowania dodatkowych czynności w postaci wcześniejszego wezwania S. A. do usunięcia braku formalnego wniosku przez jego sporządzenie i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego.

Art. 545 § 3 k.p.k. przewiduje możliwość odmowy przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w § 2 (obrońca lub pełnomocnik) bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność.

Przewidziana w powołanym przepisie możliwość wydana wskazanej w nim decyzji procesowej, nie ogranicza się wyłącznie do tych wypadków, w których we wniosku o wznowienie podniesione zostały okoliczności będące już wcześniej przedmiotem rozpoznawania w postępowaniu o wznowienie postępowania. Użycie w treści art. 545 § 3 k.p.k. zwrotu „w szczególności” nie pozostawia wątpliwości, że jest to wskazanie przykładowe. Uznanie wniosku o wznowienie za oczywiście bezzasadny będzie miało więc miejsce również w sytuacjach, gdy w sposób oczywisty, rzucający się w oczy, wniosek ten oparty zostanie na innych podstawach niż te, które określone zostały w przepisach rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego. Stosowanie wskazanego przepisu uznać należy w związku z tym za konieczne w tych wypadkach, w których sąd wznowieniowy w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że żadna ze wskazanych we wniosku okoliczności nie mieści się w katalogu przesłanek wznowieniowych zawartych w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. lub art. 540b k.p.k. oraz gdy nie będzie wchodzić w grę działanie tego sądu z urzędu (art. 542 § 3 k.p.k.).

Wydania takiego rozstrzygnięcia wymaga wniosek złożony obecnie przez skazanego S. A.

Powoływana przez niego w osobistym wystąpieniu okoliczność, jakoby zamierzał ujawnić faktyczny przebieg zdarzenia, tj. zabójstwa B. Z., za które został skazany na podstawie art. 148 § 1 k.k. na karę dożywotniego pozbawienia wolności, nie ma charakteru „nowości” wymaganej treścią art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (ujawnienie się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów), a to wyłącznie ta przesłanka mogłaby wchodzić w grę jako podstawa wszczęcia postępowania o wznowienie postępowania.

Należy przypomnieć, że podstawa wznowieniowa *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k.) – po zmianach wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego, które weszły w życie w dniu 1 lipca 2015 r. – wymaga, aby nowe fakty lub dowody stanowiące podstawę wznowienia były uprzednio nieznane, nie tylko sądowi, ale również stronie. Oznacza to, że wnioskodawca, który powołuje się na wskazaną wyżej podstawę, zobowiązany jest wskazać, że owe fakty lub dowody nie były znane ani jemu ani sądowi przed datą uprawomocnienia się orzeczenia. Trzeba także pamiętać, że wznowienie w oparciu o tę podstawę może nastąpić tylko wówczas, gdy treść nowego dowodu lub faktu, konfrontowana z pozostałym materiałem, który był podstawą dowodową kwestionowanego rozstrzygnięcia, stwarza przypuszczenie, że podsądnego skazano mimo, że nie popełnił on czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary. Ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania spoczywa przy tym na wnioskodawcy, a to z uwagi na fakt, że prawomocnym wyrokiem skazującym zostało przecież obalone domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód. Wnioskodawca powinien przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07). Postępowanie wznowieniowe nie służy bowiem prowadzeniu na nowo kontroli ustaleń i ocen prawnych dokonanych w ramach zwykłego toku instancji. Uruchomienie tego postępowania może nastąpić tylko w wypadku przedstawienia sądowi konkretnych i poddających się weryfikacji faktów

oraz dowodów potwierdzających, że dotychczasowe rozstrzygnięcie było błędne, a postępowanie powinno zostać ponowione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2020 r., V KZ 55/20). Nowe fakty lub dowody, aby stały się podstawą wznowienia, muszą zatem wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędności prawomocnego wyroku, a więc - mając na uwadze przywołaną przez autora wniosku argumentację - na realną możliwość uniewinnienia względnie skazania za inne, zagrożone łagodniejszą karą przestępstwo. Innymi słowy, muszą w sposób wiarygodny podważać ustalenia faktyczne przyjęte w prawomocnie zakończonym postępowaniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KO 20/14; z dnia 27 marca 2023 r., IV KO 132/22).

Uwzględniając powołane wyżej uwarunkowania prawne oczywistym jest, że okoliczności co do – jak obecnie wywodzi – faktycznego przebiegu zdarzenia w dniu 7 grudnia 2005 r. były mu znane od początku prowadzonego postępowania, a tym samym nie mogły one i nie mogą być dla niego okolicznością nową, wcześniej – przed prawomocnym zakończeniem postępowania merytorycznego – nieznaną. Powoływanie się z kolei na okoliczność ich dotychczasowego nieujawniania, a to z uwagi na fakt zastraszenia, poza gołosłowną deklaracją, nie znajduje jakiegokolwiek potwierdzenia. Brak także w tym wypadku co najmniej tzw. dowodu swobodnego w postaci konkretnego oświadczenia pisemnego uprawdopodobniającego wskazywane obecnie przez S. A. zaszczości.

Z tych względów postanowiono, jak na wstępie.

[as]

[J.J.]

